

FIȘA STUDIULUI DE CAZ

Titlul : Latinitate și dacism

Componența grupei de elevi :

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Profesor coordonator _____

Data susținerii : __ octombrie ____

Latinitate și dacism

Argument

De ce am ales acest studiu de caz...

Încă din clasele mici, am fost învățați despre originile noastre ca popor și despre formarea limbii pe care o vorbim astăzi. „Suntem o combinație între o populație de țărani autohtoni și nobilii cuceritori romani". Dar care dintre aceste două rădăcini ereditare are o pondere mai mare? Există mulți istorici, etimologi și lingviști care aduc argumente pro sau contra ipotezei că suntem latini sau daci, precum și mulți scriitori și poeți care își dau cu părerea sau folosesc clișee în favoarea uneia din aceste două ipoteze.

Acesta a fost principalul motiv pentru care am ales acest studiu de caz. Ne-am propus să elucidăm misterul originii noastre. Suntem daci? Suntem romani? Vom afla acest lucru analizând argumente lingvistice, etimologice și istorice, dar și literatura română care se referă la acest subiect.

Sperăm ca, după ce vom studia aceste argumente, să ne formăm cel puțin o opinie, dacă nu ajungem la o concluzie sigură, lucru puțin probabil, având în vedere complexitatea acestui subiect și controversele actuale și trecute cu privire la el.

Bibliografie selectivă

1. BULGĂR, GHEORGHE – *Scriitori români despre limbă și stil*, Ed. Albatros, 1984
2. CUEȘDEAN, LUCIAN IOSIF – *România, inima vechii Europe*, Ed. Solif, 2006
3. DAICOVICIU, HADRIAN – *Dacii*, Ed. Enciclopedică română, 1972
4. DEAC, AUGUSTIN – *Istoria adevărului istoric (vol. I)*, Ed. Tentant, 2001
5. DENSUȘIANU, NICOLAE – *Dacia preistorică*, Ed. Meridiane, 1986
6. DRAGAN, IOSIF CONSTANTIN – *Noi, Tracii – Istoria multimilenară a neamului românesc* – Ed. Scrisul românesc, 1976
7. DRĂGAN, IOSIF CONSTANTIN – *Mileniul imperial al Daciei*, Ed. Științifică și enciclopedică, 1986
8. ELIADE, MIRCEA – *De la Zalmoxis la Genghis-Han*, Ed. Științifică și enciclopedică, 1980
9. GHEORGHE, GABRIEL – *Studii de cultură și civilizație românească*, Fundația Gândirea, 2001
10. GRAMATOPOL, MIHAI – *Artă și arheologie dacică și romană*, Ed. Sport - turism, 1982
11. IVĂNESCU, GHEORGHE – *Istoria limbii române*, Ed. Junimea, 1989
12. LUNGU, ION – *Școala Ardeleană*, Ed. Viitorul românesc, 1995
13. NICULESCU, ALEXANDRU – *Individualitatea limbii române între limbile romanice – Contribuții gramaticale*, Ed. Științifică, 1965
14. PANDELE, LIVIU – *Transilvania – Terra Dacica*, Ed. Romprint, 2005
15. ROSETTI, ALEXANDRU – *Istoria limbii române – De la origini până în secolul al XVII-lea*, Ed. Științifică și enciclopedică, 1978
16. RUSSU, ION – *Etnogeneza românilor*, Ed. Științifică și enciclopedică, 1981

Cuprins

Teoriile genezei românești.....	4
Latinitatea.....	7
Dacismul.....	13
Anexe.....	27
Schițe.....	42
Imagini.....	43

Teoriile genezei românești

Teritoriul de formare, „problema cea mai grea din istoria limbii române” după părerea lui Ovid Densusșianu, a fost sursa unor îndelungate și energice dispute științifice. În principiu discuția rămâne încă deschisă, în sensul că cercetările istorice, arheologice și lingvistice furnizează permanent noi elemente în măsură să întregască și să nuanțeze opiniile istoricilor și lingviștilor. Teoriile genezei etnolingvistice românești pot fi repartizate în trei grupe.

Teoria originii nord și sud dunărene

Procesul complex, unitar și inseparabil de constituire a poporului român și a limbii române a avut loc pe un întins teritoriu romanizat, care cuprindea regiuni situate la nordul și la sudul Dunării: Dacia și Dobrogea, sudul Pannoniei, Dardania, Moesia Inferioară și Moesia Superioară.

În această ordine de idei, important este și faptul că pentru populația romanizată din spațiul daco-moesic, Dunărea a fost numai un hotar administrativ, „politic și strategic”; fluviul nu a constituit deci o frontieră etnică, lingvistică, economică sau culturală ceea ce a permis mobilitatea populației și a favorizat menținerea caracterului unitar de ansamblu al limbii române.

Susținută de istorici și de filologi (A. D. Xenopol, N. Iorga, S. Pușcariu, Al. Rosetti), ipoteza apariției și dezvoltării limbii române în spațiul romanizat nord și sud dunărean este confirmată de diversitatea dovezilor istorice, arheologice și lingvistice.

Teoria originii nord-dunărene

Avansată de personalități ilustre ale culturii românești vechi și moderne (D. Cantemir, P. Maior, B. P. Hașdeu), această teorie nu a beneficiat de demonstrații științifice convingătoare; astăzi această teză are numai valoare istorică.

Teoriile originii sud-dunărene

Formarea poporului român și a limbii române la sudul Dunării, ca urmare a părăsirii Daciei prin retragerea aureliană, a fost susținută și de savanți români, dar mai ales de autori străini. Între ei diferențele sunt majore, deși acceptarea unei întinse zone sud-dunărene drept „patrie primitivă” a românilor constituie, fără îndoială, un punct comun deloc neglijabil. Această ipoteză a fost formulată mai întâi de Fr. J. Sulzer, care își propunea să demonstreze că „actualii vlahi nu se trag din volohii ori din bulgarii lui Nestor și încă mai puțin din romanii din Dacia lui Traian, că, prin urmare, ei nu trebuie considerați aborigeni, ci ca un popor care a venit aici în timpuri mai târzii” sau că „valahii au luat ființă în Moesia, Tracia și în regiunile de acolo de primprejur, nu în Dacia”.

În secolul al XIX-lea, Robert Roessler reia aceeași teorie, fixând trecerea românilor la nordul Dunării la sfârșitul secolului al XII-lea și în „timpul imediat următor”. Mai mult, el clădește un întreg sistem de ipoteze explicative – istorice și lingvistice. În lucrarea sa Robert Roessler afirmă că dacii au fost omorâți în masă după 106. Este evident că acest lucru nu este adevărat datorită faptului că romanii aveau nevoie de forță de muncă și nu le stătea în obicei să masacreze populațiile din teritoriile nou cucerite. Au mai fost găsite dovezi ale continuității dacilor în peste 1000 de localități, iar niște inscripții din alte provincii romane atestă prezența soldaților de origine dacă. Din acea perioadă datează toponimele și hidronimele care au fost transmise românilor și au rămas până astăzi (Donaris, Maris, Alutus etc). Toate acestea dovedesc faptul că dacii nu au dispărut după anul 106, ba, mai mult, și-au continuat existența în același teritoriu.

Teoria roessliană mai susținea și faptul că după retragerea aureliană dintre anii 271 - 274, teritoriul nord dunărean ar fi rămas pustiu, lucru ilogic având în vedere că

în secolul IV un amfiteatru din Sarmizegetuza a fost blocat și transformat în fortăreață: la Porolisum și Apullum s-au găsit morminte de înhumăție cu inventar daco-roman; la Napoca s-au descoperit două cuptoare de olărit din secolul IV și pe tot spațiul nord dunărean au fost găsite obiecte paleo-creștine.

Latinitatea românilor

Etnogeneza românilor reprezintă un eveniment istoric fundamental în istoria noastră națională, întrucât arată cum s-a format civilizația noastră. Ea a fost un proces complex, îndelungat la care au contribuit statalitatea dacică și creșterea puterii acesteia, cucerirea Daciei de către romani, colonizarea, romanizarea dacilor, continuitatea populației daco-romane în condițiile conviețuirii cu populațiile migratoare, răspândirea creștinismului, ducând în final la crearea unei etnii distincte în spațiul central-sud-est european .

În Dacia locuia populația unitară și omogenă sub raport etnic și lingvistic: tracii și geto-dacii. Ei au fost integrați în formațiile provinciale, ocrotiți și supuși procesului de romanizare. Romanizarea a prins rădăcini durabile la populația băștinașă, prin înlocuirea limbii și culturii, a numelor proprii și a credințelor, a organizării social-economice constituind un fenomen de masă cu valori formative esențiale în etnogeneza poporului român.

Pentru fostul stat al lui Decebal, cucerirea și ocupația romană a însemnat o cotitură a destinului istoric al vechiului popor de plugari, păstori și meșteșugari rurali. Ca provincie romană, Tracia cunoaște o perioadă de glorie în timpul lui Traian. Noile forme de viață romană stabilite pe vechile temelii ale așezărilor geto-dacice au cunoscut o intensitate excepțională de ale cărei dimensiuni ne putem da seama din marele număr de orașe și sate, castre și așezări mărunte, de drumuri și clădiri publice, cariere, mine și variate alte întreprinderi și exploatări, produse ale unui uriaș proces de muncă susținut cu dârzenie, într-un efort colectiv înnoitor de țară. Toponomia indigenă

a teritoriilor trace a fost preluată aproape integral de ocupații romani, conservată cu amplificări și adaosuri, în mare parte romanizată.

Odată cu integrarea Daciei în imperiu, se poate vorbi și despre o integrare a majorității traco-dacilor în lumea romană, cu excepția unui număr restrâns de daci, rămași în afara frontierelor provinciei create de Traian.

Cu timpul însă, datorită legăturilor economice cu imperiul și atrași de civilizația romană, ei s-au romanizat treptat.

În urma pătrunderii influenței cultural-economice și politice romane, dar mai ales în urma ocupării unei considerabile porțiuni din vastul teritoriu traco-dac de către romani, populația autohtonă ce vorbea limba indo-europeană tracică a trecut prin transformări culturale, politice și chiar social-etnice profunde, supusă unui larg proces de naționalizare în general lent și îndelungat, pe alocuri însă mai accelerat, violent, având ca primă urmărire înlocuirea treptată a limbii proprii indigene și adoptarea limbii latine (romanice) în care s-au strecurat și câteva elemente lexicale trace. Dovada optimă a unei intense desfășurări a vieții social-economice și a romanismului provincial între limitele Daciei carpatice o constituie bogăția exuberantă a produselor și a diverselor materiale cu caracter practic sau artistic.

Putea populația autohtonă a Daciei să rămână străină de formele romane și de limba oficială care se auzea în toate ungherele provinciei, în viața publică, administrativă, militară, economică, socială din toate centrele mai mari sau mai mici? Este foarte greu de presupus că, cel puțin după două-trei generații, băștinașii să fi continuat a se ține mereu departe de contactul cu civilizația și viața romană, să fi păstrat nepotolită ura contra Romei.

Din examinarea ansamblului și a detaliilor materialului documentar din Dacia (epigrafic, arheologic etc) rezultă cu absolută certitudine că aici elementul conducător și „exploatare” al provinciei, armatei și municipalităților îl formau nu indigenii supuși, în mare parte deposedați și exploatați, ci imigranții, italici sau provinciali.

Astfel, reținem dublul aspect al romanizării ca proces oficial, organizat și sistematic: romanizarea lingvistică și romanizarea nonlingvistică.

Romanizarea lingvistică, fundamentală și decisivă pentru apariția limbii române, a constat în învățarea limbii latine de către populația autohtonă; generalizarea latinei a determinat fenomenul contrar, de regres și de eliminare treptată a limbii materne, traco-daca. Această substituție de limbi s-a produs în cadrul unui proces încet, îndelungat, pașnic și mai ales necesar; numai latina putea garanta populațiilor cucerite posibilitatea de comunicare cu reprezentanții imperiului – soldați, funcționari publici, coloniști și comercianți. În astfel de condiții, limba latină era elementul de unitate și de coeziune, situat deasupra diversității sociale, politice, etnice și lingvistice.

Durata romanizării în Dacia nu coincide cu durata stăpânirii romane, aproximativ 170 de ani, cuprinși între 106 – 274 / 275. Această perioadă, ferm delimitată istoric, acoperă numai faza de maximă forță și eficiență a romanizării ca proces oficial și organizat, durata reală fiind sensibil mai mare. Procesul a continuat și după părăsirea Daciei, cu aproximație, până în secolul al VII-lea: limba latină sau diverse forme de civilizație materială și spirituală n-au putut fi retrase o dată cu armata sau cu funcționarii publici. Deosebită este poziția Dobrogei, care va rămâne parte integrantă a Imperiului până în anul 602. Romanizarea s-a dovedit a fi un fenomen ireversibil iar consecințele acesteia au fost de natură etno-lingvistică.

În cultura românească, meritul întâietății în afirmarea ideii de latinitate a limbii materne îi revine lui Grigore Ureche (1590-1647). Succinta lui demonstrație se clădește pe semnalarea, nu lipsită de erori, a unor paralelisme lexicale latin-române: „De la râmleni, ce le zicem latini, *pâine*, ei zic *panis*; *carne*, ei zic *caro*; *găina*, ei zic *galina*; *muiarea*, *mulier*; *fămeia*, *femina*; *părinte*, *pater*; *al nostru*, *noster* și altele multe den limba lătinească, că de ne-am socoti pre amăruntul, toate cuvintele le-am înțelege” (Letopisețul Țării Moldovei)

Spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, inițial ca argument în disputa istorico-politică privind drepturile românilor în Transilvania, cărturarii ardeleni de formație clasică vor avansa ipoteza, neîntemeiată însă, a originii pur latine a limbii române (vezi Anexa 1).

Argumentată și formulată în variante intuitiv-empirice sau riguros științifice, „latinitatea limbii române” este o idee fundamentală, cu o apariție constantă în cultura românească medievală și modernă.

Romanizarea nonlingvistică a constat în preluarea de către populația autohtonă a unor elemente de civilizație spirituală și materială romană – rituri, credințe, forme de organizare administrativă, tipuri de edificii sau așezări umane, obiecte de uz curent.

În ceea ce privește religia, dacii împărtășeau obiceiuri și credințe păgâne peste care s-au revărsat mentalitățile civilizate ale cuceritorilor latini. Creștinismul s-a întins cu ușurință în întregul Imperiu Roman prin convertirea unui număr mare de oameni. Dacia a beneficiat de numeroși propovăduitori laici, creștini, fie ei soldați, fie civili, care umpleau închisorile imperiului și, pentru a nu fi sacrificați, au găsit ușor scăpare în trimiterea lor în noua colonie imperială. Acesta este sensul golirii închisorilor și colonizării Daciei, cu creștini, nu cu tâlhari, condamnați pentru cine știe ce delict grave. Printre cei trimiși în Dacia s-au aflat cavaleri, tribuni, senatori și chiar foști consuli, datorită, probabil, soțiilor lor, femeile fiind acelea care s-au convertit mai lesne.

În anii 271-274 armatele romane părăsesc spațiul provinciei Dacia pe care nu o mai puteau apăra în fața atacurilor populațiilor migratoare. Însă nu putea fi evacuată întreaga populație romană din Dacia, ipoteză confirmată arheologic și numismatic.

Toate acestea dovedesc faptul că la baza formării poporului român a stat un proces îndelungat și neîntrerupt, început din perioada existenței regatului dac, continuat după 106 sub influența romană, iar după 271 influențat de migratori. În concluzie românii sunt unici, având un caracter etnic total diferit de celelalte popoare ce îi înconjoară.

Dacismul

**„De teamă să nu înviem,
Ne-au risipit cetățile, ne-au ucis altarele,
Toate frumusețile, ca într-un blestem,
Ni le-au schilodit. Și-am rămas doar cu Soarele.
Din el ne-am croit poteci în pădure, în munte,
Lîngă vetre mărunte,
Am logodit timpul cu statornicia.
Dacă te uiți bine-apoi
În pietre nemuritori, suntem noi, numai noi:
Noi, Tracii!"**

INTRODUCERE

Haideți să ne descoperim istoria pierdută. Pentru a ieși din faza în care ne considerăm un popor mic și neînsemnat. Să ne amintim că suntem singurii care nu am atacat vreodată un alt popor. Că suntem neamul de care s-au lovit în luptă atâția de-a lungul istoriei și nu au putut trece. Pentru că pentru noi a fost o datorie sfântă să ne apărăm pământul pe care Zeii ni l-au hărăzit nouă, și nu altora. Noi n-am venit de nicăieri. Noi ne-am născut aici, și dacă cineva ne întreabă răspundem, fără să știm de ce, că aici vrem să și murim.

Să ne amintim de strămoșii noștri Pelasgi, despre care istoria oficială nu ne mai

învață nimic, de Traci și mai apoi de Daci și de Valahi. Indiferent de numele ce ni l-am dat sau care ni s-a dat, suntem aceiași. Oameni în țara Oamenilor. Mioritici, nu din lașitate, ci pentru că nu ne sperie moartea. Noi știm că suntem nemuritori. Că spiritul ne e mai presus de trupurile trecătoare. Că am putea trăi doar cu lapte și miere. Că tot restul, averi și onoruri, sunt efemere, că nimic nu vom lua cu noi dincolo.

Romanizarea dacilor

Dacia, din întreg Imperiul Roman, a avut cea mai scurtă perioadă de stăpânire română. Legiunile armate romane au ocupat numai 1/7 din teritoriul Daciei (14%) și pentru o perioadă istorică, de exact 165 de ani (106 -271).

În Britania romanii au stat 500 de ani, iar englezii nu sunt deloc latini. De asemenea, în Malta, stăpânirea romană a fost de peste 800 de ani, iar maltezii nici acum nu vorbesc o limbă de origine latină. Iar lista de exemple poate continua la nesfârșit. Ca să nu mai vorbim de faptul că italiana, deci chiar la ei acasă, este alături de franceză, limba "de origine latină" **care se aseamănă cel mai puțin cu latina!**

Apariția și existența Ungariei s-a datorat conviețuirii hunilor cu populația primitivă geto-dacă care i-a învățat agricultura, păstoritul și care apoi a fost asuprită și sfărțecată în numele catolicismului. În plus accesul la funcțiile administrative era îngrădit pentru cetățenii de etnie "română", ceea ce i-ar fi "cointerestat" pe unii să renunțe la limbă, nume, obiceiuri și religie. Este adevărat că mulți aristocrați români Transilvăneni, pentru a-și salva viața și avutul, s-au convertit la catolicism și s-au maghiarizat, însă n-au uitat nici limba, nici tradițiile. De ce astăzi noi să credem că ce n-au putut face ungurii în o mie de ani au putut face romanii în aproximativ un secol și jumătate?... Cu alte cuvinte, cum putem crede că aceștia i-au determinat nu numai pe dacii ocupați, dar și pe cei 86% liberi să învețe "latina" și în același timp să-și uite propria limbă?...

Iar aici ar fi de reținut faptul că în timpul stăpânirii romane, în toată Dacia ocupată, n-a fost creat măcar un centru de cultură. De altfel romanii nu aveau nici un interes să ridice nivelul cultural al acestui popor pe care îl dușmăneau și-l invidiau atât de mult.

Toate acestea ne demonstrează că istoria mai trebuie studiată, iar paradigmele acceptate cândva în istoria noastră tumultuoasă (oarecum explicabil în acele momente) trebuie îndepărtate

pentru instaurarea adevărului istoric pe baze pur științifice, și nu din dorința de afirmare sau dominare asupra altor popoare.

Asemănarea dintre daci și românii de astăzi

Privind Columna lui Traian, vedem obiceiuri care au rămas în tradiția poporului nostru până astăzi: construcția caselor de la munte, portul nostru popular - care este același astăzi ca și cel dăltuit în piatră, pe columnă.

O istorioară foarte interesantă este aceea a lui Badea Cârțan, un cioban din Cârțișoara. După o lungă călătorie pe jos, din satul său până la Roma, ajunge sa-și vadă visul - "Columna lui Traian" -, depune la baza ei o traistă cu pământ și un săculeț cu grâul Daciei, apoi se culcă și doarme la umbra Columnei. A doua zi, (Martie 1896), ziarele din Roma publică uimite, la vederea românului ardelean: "Un Dac a coborât de pe columnă". Chipul și portul său neobișnuit pentru ei, dar semănând aidoma cu Dacii de pe basoreliefuli i-au uimit peste măsură pe cetățenii Romei.

Oricât de miop ai fi, tot poți observa că țăranul român, parcă, este încremenit în timp și din negura vremurilor, de demult, apare ca un personaj încărcat de istorie.

Este știut că țăranii noștri mai poartă și azi, în multe zone ale țării, aceeași îmbrăcăminte ca dacii de pe columna lui Traian (ițari, cămașă lucrată cu flori pe poale și mâneci, cojocul lucrat cu flori, căciulă - pe care romanii nu le aveau) și că femeile dace erau net superioare celor romane ca stil și artă în toalete. De asemenea, însuși cuvântul îmbrăcăminte este de origine dacică. Până în prezent nu s-a găsit nici un monument în care să fie reprezentat un dac în toga romană. În fapt, coloniștii erau obligați să adopte portul dac pentru a nu "crăpa" iarna de frig, așa cum ne demonstrează monumentul sculptural de la Casei (Jud. Cluj) al lui Iulius Crescens îmbrăcat într-un cojoc ca și cel de la Apulon. Ca element de permanență a elementelor de port de-a lungul mileniilor, în afara cloșului și decolteului, avem originala căciulă dacică pe care o mai poartă încă țăranii noștri, ca moștenire din timpurile imemorabile ale pelsagilor dunăreni și carpatici și ale lui "Mithras genitor luminis" reprezentat ca un tânăr îmbrăcat în costum tradițional dac: cămașa lungă, cingătoare peste mijloc, mantie ce-i ajunge până mai jos de genunchi și căciula tradițională dacă pe cap. E o costumație identică cu cea a dacilor sculptați pe columna lui Traian. Imaginea taurului este simbolul unei bogății a dacilor străvechi: creșterea vitelor și agricultura. Aceeași reprezentare o întâlnim, ca element de tradiție, la Corbea din colecția Teodorescu.

Îmbrăcăminte geto-dacilor era destul de simplă. Bărbații purtau pantaloni (cioareci) de două feluri: mai largi sau mai strâmți pe picior, în genul ițarilor. Cămașa, despictă în părți, o purtau pe deasupra cioarecilor, încingându-se cu un brâu lat, probabil de piele sau, eventual, din pânză groasă. O haină cu mâneci și cu crețuri, o mantie scurtă, fără mâneci, având uneori franjuri, sau o șubă cu

blana pe dinăuntru, nu prea lungă, constituiau veșmintele de deasupra. Mantia, prinsă cu o agrafă, avea o glugă cu care dacii își acopereau capul pe vreme rea. Femeile purtau o cămașă încrețită cu mâneci scurte și o fustă. Columna Traiană ni le înfățișează purtând uneori o manta lungă, bogat drapată. O basma, probabil colorată, le acoperea părul.

Și nobilii, și oamenii de rând, bărbați și femei, purtau în picioare călțuni de pâslă sau opinci de piele, dar nu încape îndoială că vara cei de la țară umblau adesea desculți. În săpături s-au găsit „mâțe” (crampoane) de fier care se prindeau de talpa încălțăminteii pentru a ușura mersul pe gheață și zăpadă. Bineînțeles, atunci când mergeau călare, dacii aveau la încălțăminte pinteni de fier. (fig 6) (Vezi Anexa 7)

Asemănarea dintre îmbrăcămintea dacilor și portul popular românesc a fost recunoscută până și de către Școala Ardeleană. Un pasaj relevant ar fi: „În câtu-i despre solii dachilor cei la Roma trimiși și în senat intrași, înseamnă că senatul de-atunci îndată au poruncit de li s-au cioplit chipurile din marmure tocmai cum erau făcuți la statură, la fisognomie și la haine, adică: obrazul, grumazii, peptul și picioarele cu cioarecii, din marmure albă; iară cugima, părul și șundra (sugmanul) din marmure neagră; gluga, iarăși din marmure albă, tocmai cum iaste portul românilor celor ce lăcuiesc pre lângă Sibiu”.

Asemănarea la port a dacilor cu românii înseamnă, de fapt, o recunoaștere implicită a continuității daco-geților în Dacia și după cucerirea și colonizarea romană.

Motivele susținerii latinității

Teoria formării poporului român se bazează pe celebra afirmație a lui Grigore Ureche, care, nu se știe de ce, a scris că „toți românii de la Rîm (Roma, adică) se trag”. Apoi diferiți cărturari, scriitori, istorici, au dezvoltat teoria incredibilă a formării poporului român, pe care marea majoritate a românilor o acceptă automat astăzi, în ciuda incoerenței sale. Xenofilia intelectualilor români și-a spus cuvântul, considerând civilizația romană mult superioară tradiției dacice, când realitatea este

exact pe dos. Minciuna latinizării/romanizării dacilor a fost creată în secolul XIX, odată cu Școala Ardeleană și continuă într-un mod ciudat până în zilele noastre. Deși există dovezi copleșitoare care ne fac să punem la îndoială originea latină a acestui popor se continuă și în zilele noastre susținerea unei teze care pare din ce în ce mai neștiințifică. Cei care au pus în circulație această idee (originea latină a poporului nostru) au fost intelectualii din Școala Ardeleană, care, aveau o intenție lăudabilă în fond, prin susținerea latinității acestui popor. Un motiv politic pur. O minciună nobilă pentru un scop nobil. Au recunoscut-o Iorga, Titulescu etc.

Stapânirea maghiară din acele timpuri, susținea că ea este promovarea civilizației vestice (de origine latină), civilizație superioară, iar ei sunt datori să scoată popoarele pe care le stapâneau la "lumina" civilizației. Sub acest pretext, ungurii au subjugat și exploatat popoarele din centrul Europei. Intelectualii români au căutat să combată această teorie. Ei s-au folosit de cucerirea Daciei de către romani pentru a încerca provocarea unei dispute ideologice pe aceasta tema.

Aceștia au exagerat în mod evident și deliberat contribuția romanilor la formarea poporului român, mergând până acolo încât au pretins că noi suntem un popor latin. Cei mai categorici în respingerea oricărui amestec al romanilor cu dacii sunt Samuil Micu și Petru Maior, care își fac din exterminarea dacilor și din faptul că printre coloniștii aduși de la Roma se aflau și familii aristocratice garanția purității latine a poporului român ca și a „nobleței” sale: „... [Traian] foarte mulți lăcuiitori au adus în Dachia din toată lumea romanilor, dară mai ales din Roma și din Italia, precum adeverează inscripțiile, care până-n zioa de astăzi custă [există], mai cu samă în Ardeal; din care inscripții aceia încă se dovedește, că nu numai gloate mișele [din oameni de rând], ci și familii de frunte au fost duse sau strămutate în Dachia.”

Nu putem trece, desigur, nici peste erorile învățătorilor Școlii Ardelene, cu privire la puritatea latină a originii limbii și poporului român, ca și peste alte neajunsuri derivând din această concepție greșită. Am vazut, până acum, că tot susțin – mai mult sau mai puțin consecvent – originea romană a poporului și limbii române. Pe această linie, pentru ei, românii nu erau decât urmașii nealterați ai coloniștilor romani aduși în Dacia de împăratul Traian, după cum limba română era latina vorbită de aceștia, dar coruptă de-a lungul secolelor, datorită influențelor străine la care a fost supusă de urmași. Ei susțin, în principiu, dispariția elementului autohton daco-getic și, ca atare, neagă aportul acestuia la formarea limbii și a poporului român.

Este binecunoscut faptul că s-a încercat o latinizare forțată a limbii, care a eșuat, doar pentru a dovedi acest lucru. Se dorea să comunice faptul ca poporul român nu are nevoie să fie civilizat de către așa zișii reprezentanți ai civilizației latine în această zonă. Ideea ce o susțineau este că acest

popor este urmașul poporului roman în această zonă și nu este nevoie ca cineva să ne civilizeze. Poporul român s-a născut civilizat, s-a născut latin. Astfel puteau să combată pe plan ideologic stăpânirea magiară din aceste vremuri. Deși a dispărut motivul pentru care s-a recurs la această teorie, ideea a rămas și s-a perpetuat într-un mod ciudat și, astăzi, o învățăm la orele de istorie.

Considerăm că acest lucru trebuie remediat și istoria reală a acestui popor trebuie să fie cunoscută de fiecare român. Elevul român trebuie să știe cine îi sunt străbunii lui. Cei care cunosc istoria reală a acestui pământ sunt priviți cu circumspecție de persoanele care nu știu adevărul și cred ceea ce au învățat.

Tot un demers în acest sens, al latinizării poporului nostru, a fost și adoptarea cuvântului român/românesc/România așa cum îl știm noi azi când a fost creat statul România (fiind anume plagiată denumirea proprie Imperiului Bizantin pentru denumirea statului nou format), a fost introdus alfabetul latin, a început introducerea de latinisme și franțuzisme... anume atunci termenul mai vechi **rumîn/rumînesc/rumînie/rumîneasca** a fost înlocuit cu **român** (cu î din a) pentru a "latiniza" mai mult în mod artificial aceste denumiri.

În lucrarea sa „România, inima vechii Europe”, Dr. Lucian Iosif Cueșdean susține că numele de „rumân” nu semnifică nicidecum „urmaș al Romei” așa cum spunea Grigore Ureche în a sa lucrare, ci „om de pe râu”: „RUMÂN este primul țăran european. Firesc, numele lui este legat de râu. Nu există agricultură fără apă. Rumânii sunt primul popor de agricultori din Europa. Istoria Europei începe cu românii. Nu poate exista nici un fel de urbanism fără agricultură, fără o sursă constantă de hrană. Rumânii nu sunt urmașii Romei, ci oamenii de pe râuri.” Cueșdean mai susține că mai întâi au apărut „rumânii” și abia apoi au apărut „vedii” și „tracii” iar cuvântul „rumân” ar fi compus din „ru”, o eufonie, o prescurtare pentru „râu”, și „mân” o eufonie pentru „man” care înseamnă „om” în limbile mai multor popoare înrudite „rumânilor”. Astfel se explică și obiceiul de a include numele râului în numele de grup ale „rumânilor” ex: someș-eni, mureș-eni, olt-eni, argeș-eni.”

Alte întâmplări dubioase în legătură cu istoria noastră

Arheologii din lumea întreagă au constatat că pe teritoriul României se afla nucleul vechii civilizații europene, în urmă cu aproximativ 8000 de ani. Pe atunci nu existau nici greci, nici latini, dar rumânii strămoși existau, pentru că limba rumână este cea mai veche limbă europeană, de vreme ce ea este vorbită cu sunetele naturii, cu onomatopee. Greaca clasică și latina clasică sunt creații

artificiale ale elitei rumânești, din mediul urban, plecând de la morfemele ancestrale ale rumânilor țărani. (Vezi Anexa 8)

Cînd profesoara de arheologie Marija Gimbutas, de la Universitatea din Los Angeles, California, a început să vorbească despre spațiul Carpato-Dunarean ca despre vatra vechii Europe, locul de unde Europa a început să existe, era de așteptat ca și istoricii noștri să reacționeze la fel. Dar, din partea lor s-a auzit numai... tăcere. Cărțile Marijei Gimbutas nu sunt traduse în România.

De asemenea, profesorii Leon E. Stover și Bruce Kraig în cartea "*The Indo-european heritage*", vorbesc despre Vechea Europa, a mileniului 5 î.d.H., care-și avea locul în centrul României de azi. Putem oare să nu fim mândri?

Faptul că noi suntem strămoșii tuturor popoarelor latine și nicidecum o rudă marginală, abia acceptată, ar trebui să ne facă să ne mândrim și nu să căutăm contraargumente.

Nu putem să înțelegem de ce unora le este rușine cu originea lor tracică și își inventează origini așa-zis nobile, de genul celei romane. Roma a fost o civilizație social-materială, ca și Europa de astăzi, dar poporul român și-a păstrat obiceiurile și limba din vechime (dacice) - cu influențele firești ale trecerii timpului și contactului cu diverse civilizații. (Vezi Anexa 3)

2. Latinii – urmașii tracilor

Se pune totuși întrebarea, de ce limba noastră "româna" se aseamănă atât de bine cu latina. De ce 70% din masa vocabularului (totalitatea cuvintelor uzuale folosite și cunoscute de toți vorbitorii unei limbi) "provine" din latină?

Unul din marii noștri istorici, Nicolae Densușianu, ne oferă un răspuns plauzibil, în lucrarea sa "Dacia preistorică": "latina vulgară" pomenită de istorici, era limba marelui neam al tracilor, iar latina era o "tracă literară". De asemenea, el ne spune, că "romanii la Sarmizegetusa n-au avut nevoie de tâlmaci".

Un indiciu important în acest sens, îl reprezintă două bazoreliefuli de pe columna lui Traian. Una din aceste icoane ne înfățișează o deputațiune de țărani daci (comati), care, văzându-se amenințați de legiunile puternicului Imperiu Roman, se prezintă înaintea împăratului ca să ceară pace. Cu gesturile agitate ale mâinilor lor și în atitudinea unor oameni, care își expun nevinovăția lor, ei se adresează direct împăratului, fără interpreți, și tot fără interpreți le răspunde și Traian.

Un al doilea relief ne înfățișează momentul cel mai important din primul război. Trei regi ai dacilor, urmași de o imensă deputațiune se prezintă înaintea împăratului spre a declara în formă solemnă supunerea lor. Toți depun armele lor jos pe pământ. Unii cad în genunchi, întinzând mâinile către tribunalul împăratului, rugându-l pentru pace, alții stau în picioare, cu mâinile împreunate înaintea, ori la spate, în modul cum sunt reprezentați pe monumentele antice prizonierii de război. Și de astă dată, columna lui Traian ne înfățișează pe daci adresându-se împăratului de-a dreptul, fără mijlocirea vreunui interpret oarecare. Deci rămâne de reținut faptul că dacii se înțelegeau cu crotopitorii încă de când Dacia nu devenise parte integrantă a Imperiului Roman.

Deci, limba latină era deja cunoscută de către populația autohtonă, iar asimilarea acesteia nu a avut loc nicidecum în urma stabilirii coloniilor romane în teritoriu.

Cele mai multe notițe despre caracterul limbii barbare, ce se vorbea la Dunărea de jos, le aflăm în poemele lui Ovidiu, scrise în exilul său de la Tomi.

În „Ponticele” și în „Tristele” sale, Ovidiu amintește adeseori de modul de vorbire al geților și al sarmaților, o limbă pe care dânsul o învățase în timp de 6 ani așa de bine încât adeseori își atribuie chiar titlul de poet dac și sarmat.

În altă elegie, Ovidiu scrie: „Mi se pare că eu însumi *am uitat limba latină* și am învățat să vorbesc ca *geții și sarmații*”.

După cum vedem, există o mare asemănare între limba geților și limba latină. Fondul ambelor limbi era comun.

Limba geților era, după Ovidiu, o limbă barbară, însă o limbă *barbară latină*. Limba *dacilor* avea un caracter latin și după Horațiu, contemporanul lui Ovidiu.

Cum se poate explica altfel faptul că dispunând de mijloace reduse de comunicare, neexistând un învățământ de masă, țăranii acestor locuri (vechii daci) au reușit să învețe limba latină atât de bine, creând o limbă unitară pe un teritoriu atât de vast, limba pe care istoria nu a creat-o nici macar în Italia, unde și în zilele noastre dialectele din nord (Toscan și Lombard) și cele din sud (Calabrian și Sardinian) fac oamenii să nu se înțeleagă între ei. Mai mult, sutele de alte dialecte din Italia (se estimează că ar exista circa 1500) dovedesc că peninsula Italică nu a fost "romanizată" acasă la ea. Astfel cum se explică "romanizarea" noastră de către cuceritorii Daciei?

Același fenomen îl întâlnim și în Franța unde un provensal nu se înțelege cu un normand, vorbind limbi atât de diferite. O multitudine de dialecte există și în țara noastră, dar diferențele dintre acestea nu sunt o piedică în fața comunicării dintre oameni, ele fiind foarte mici și neafectând structura limbii. Un maramureșean și un oltean se înțeleg fără probleme, iar exemplele ar putea continua la infinit, pentru că situația din "România" este unică aproape în Europa, unde oamenii sunt capabili să comunice între ei prin limba însușită de mic copil acasă, și nu doar prin limba literară studiată în școli, așa cum se întâmplă în Franța, Italia, Anglia, etc.

Și atunci cum se poate să credem că, vechii țărani daci au învățat atât de bine limba latină de la soldații din legiunile romane, recrutați din toate provinciile imperiului, și care - culmea! - nu știau nici ei prea bine latina?

Romanii s-au tras din traci (și din perspectivă mitologică)

Herodot:

“Neamul Tracilor este, după acela al Inzilor, cel mai numeros din lume. Dacă ar avea un singur cârmuitor sau dacă Tracii s-ar înțelege între ei, el ar fi de neînving și, după socotința mea, cu mult mai puternic decât toate neamurile.”

Tracii → Troia

Zona din sudul Dunării, între Marea Neagră, Marea Marmara și Marea Egee a fost denumită și Tracia. Tradus în grecește, numele zonei a devenit Europa, atribuit cu timpul întregului continent. [...] Cele peste o sută de triburi plămădite din pământul acestui spațiu, ca rod firesc, au fost întotdeauna adânc înrădăcinate și niciodată nu s-au lăsat înstrăinate. [...] Așa și neamul tracilor, prin

triburile mai prolifiche, a rodit și s-a răspândit, fie la marginea teritoriului său de viețuire, fie deplasându-se la mari distanțe, peste mări, cum au fost tracii din Asia Mică. [...] Așa au ajuns Dardanii să ridice orașul-cetate Dardania-Troia.

(Iosif Constantin Drăgan – *Noi, Tracii*)

Troia → Roma

O legendă despre întemeierea Romei, care își are originea în Grecia Antică, povestește modul în care personajul mitologic Aeneas din Troia a întemeiat așezarea Lavinium și a inaugurat o dinastie în care aveau să se nască cu câteva secole mai târziu Romulus și Remus. În Iliada, un poem grecesc epic scris de Homer în secolul VIII î.C., Aeneas a fost singurul erou troian important care a supraviețuit în urma distrugerii Troiei de către Grecia (vezi fig. 13, 14, 15, 16). Un pasaj din această operă spune că el și descendenții săi aveau să conducă Troia, dar din cauza că nu a existat nici o însemnare cu privire la o asemenea dinastie în Troia, istoricii greci au propus ideea că Aeneas și descendenții săi s-au mutat în alte locuri.

În secolul cinci î.C, câțiva istorici greci au presupus că Aeneas s-a așezat la Roma, care la vremea respectivă era încă un mic oraș-stat. În secolul patru î.C., Roma a început să se extindă în Peninsula Italică. Romanii, intrând din ce în ce mai mult în contact cu grecii, au acceptat ideea că Aeneas a avut un rol important în întemeierea mărețului lor oraș. În secolul întâi î.C., poetul roman Virgiliu a creat mitul lui Aeneas în poemul său epic Eneida, opera care povestește despre călătoria lui Aeneas către Roma. Augustus, primul împărat roman și împăratul din vremea lui Virgiliu, și Julius Caesar, unchiul-mare al acestuia și predecesorul său ca și conducător al Romei, se spune că sunt descendenți ai lui Aeneas.

Concluzie

Din lucrurile prezentate mai sus, ajungem la concluzia că Romanii se trag din Traci, deoarece Tracii au întemeiat Troia, a cărei locuitori au migrat în zona Romei atunci când Troia a fost distrusă de Greci, lucru păstrat în operele lui Homer (Iliada) și Virgiliu (Eneida).

ANEXE

Anexa 1 – Școala Ardeleană

Samuil Micu:

„Să adeverează, a treia, din limbă cum că românii ce astăzi sânt în Dachia sânt din romanii cei vechi, că tot cel ce știe limba cea latinească și cea românească bine cunoaște cum că limba cea românească iaste alcătuită din cea latinească carea, întru atâtea neamuri varavare, măcar rău stricată, tot o au ținut românii în Dachia; care lucru cu totul de c rezut face cum că ei sunt adevărați fii și nepoți ai romanilor celor vechi carii preste toată lumea împărătea [...] Nici să poată zice că românii s-au împrumutat din limba latinească pentru împărțășirea ce avea cu romanii. Că românii cei ce acum sânt în Dachia, de multe sute de ani nici o amestecare și nici o împărțășire nu au cu romanii din Italia, de vreme ce sunt departe unii de alții, și în mijlocul lor multe osibite neamuri lăcuiesc, care osibită limbă au. Iar bine să poată zice cum că românii au luat unele cuvinte de la bulgari și de la sloveni și de la unguri, pentru că aceste neamuri și stăpâne și vecine era și împreună mestecate cu românii lăcuia și să trăbuia unii cu alții, care lucru bărbații cei învățați bine l-au cunoscut și l-au însemnat...”

„Și din numele cu care ori românii să numesc pre sine, ori alte neamuri îi chiamă, românii pre sine să numesc români, care cuvânt însemnează roman, că s-au obicinuit românii de demult ca a înainte de n să-l mute în î în cuvintele cele din latinie, ca: lana, lînă, campo, cîmp și altele...”

Gheoghe Șincai:

„Neamul care se folosește de una și aceeași limbă, coruptă neîndoios, dar romană sau latină, diferită totuși de italiană, franceză, spaniolă, însă apropiată cel mai mult de vallică și de italiană, nu numai eu, ci și alții am crezut de cuviință să o numim cu numele general daco-romană, de aceea că, vorbindu-se în diferite regiuni și provincii, a primit chiar și nume diferite de la acele regiuni sau de la părțile lor...”

Petru Maior:

„...Din cele până aci despre limba lătimească cea comnu zise lesne se poate afla începutul limbei românești. Aceia se știe că mulțimea cea nemărginită a romanilor, a căroara rămășițe sânt românii, pre la începutul sutei a doao de la Hs. în zilele împăratului Traian, au venit din Italia în Dachia; și au venit cu acea limbă lătimească, carea în vremea aceia stăpânea în Italia. Așadară limba românească e acea limbă lătimească comună, carea pre la începutul sutei a doao era în gura romanilor și a tuturor italianilor...”

...Aceia se pricepe, căci întră români sânt mai multe dialecte... Însă, măcar că limba românilor e împărțită în mai multe dialecte, a căror osebire mai vârtos stă în pronunția sau răspunderea unor slove, totuși românii cei dincoace de Dunăre toți se înțeleg laolaltă; bani, cărți nice nu au fără o dialectă singură: desclinirea dialectelor numai în vorbă se aude...”

Mihai Eminescu:

„Da, de la Roma venim, scumpi și iubiți compatrioți – din Dacia Traiană! Se cam ștersese diploma noastră de nobleță: limba însă am transcris-o din buchiile voastre gheboșite de bătrânețe în literile de aur ale limbelor surori. Cam degenerase arborele nostru genealogic cu câte o codiță străină, dar îl vom curăți de toate uscăturile.”

„Legile după care cuvintele latine s-au prefăcut în cuvinte românești și-au sfârșit de mult evoluțiunea lor; în momentul în care românii au primit cuvinte slavone, limba lor era formată, de secole deja.”

„Despre limba principalilor reprezentanți ai Școlii Ardelene circulă încă în marele public opinii în general suficient de eronate. E drept că reprezentanții Școlii Ardelene puneau în teorie un accent foarte apăsător pe <<romanitatea>> limbii noastre, dar nu din vina lor această împrejurare va duce mai târziu la exagerările lipsite de umor ale latiniștilor.”

Anexa 2

Lucian Blaga – Revolta fondului nostru nelatin

Un prieten îmi vorbea despre înrâurirea slavă asupra literaturii noastre; închinător îndârjit la altarul latinității - clare și măsurate - el nu îngăduia nici cea mai mică alterare sau spălăcire a acesteia prin "maximalismul slav" [...]. În entuziasmul de o clipă al învierii - s'unt foarte mulți cei ce împărtășesc exclusivismului latin, care cu finețea lui Anatole France nu vede în opera lui Dostoievski decât o monstruoasă ciudățenie.

Se exagerează. Și nu înțelegem de ce. Acest orgoliu al latinității noastre e moștenirea unor vremuri când a trebuit să suferim răsul batjocoritor al vecinilor, care cu orice preț ne voiau subjugăți. Azi e lipsit de bun simț. - Vorbim despre *spiritul* culturii noastre; vrem să fim numai atât: latini - limpezi, raționali, cumpătați, iubitori de formă, clasici, - dar vrând-nevrând suntem mai mult. Însemnatul procent de sânge slav și trac, ce clocotește în ființa noastră, constituie pretextul unei probleme, care ar trebui pusă cu mai multă îndrăzneală. Tinerețea ne îndeamnă să turburăm idealul leșnicios al celor mulți îngâmfați, aruncându-le în suflete o îndoială. Să ni se ierte tinerețea. Se va zice că spunem mituri. Ei bine; numiți-le basme. Avem însă convingerea că adevarul trebuie să fie expresiv - și că miturile sunt prin urmare mai adevarate decât realitatea.

[...]se poate spune, că în spiritul românesc e *dominantă* latinitatea, liniștită și prin excelență culturală. Avem însă și un bogat fond slavo-trac, exuberant și vital, care oricât ne-am împotrivi, se desprinde uneori din corola necunoscutului răsărind puternic în conștiințe. Simetria și armonia latină ne e adeseori sfârticată de furtuna care fulgeră molcom în adâncimile oarecum metafizice ale sufletului românesc.

E o revolta a fondului nostru nelatin. Nu e lucru nou: suntem morminte vii ale strămoșilor. Între ei sunt de aceia pe care îi ocrotim și-i îmbrățișăm cu toată căldura, din motive istorice și politice; *dar avem și strămoși pe cari îi tratăm ca pe niște copii vitregi ai noștri*. Atitudine lipsită de înțelepciune, deoarece cu cât îi ținem mai mult în frâul întunericii, cu atât răscoala lor va fi mai aspră, mai tumultoasă - putând să devină fatală "privilegiaților" de astăzi. Istoria noastră se proiectează mai mult în viitor decât în trecut. E bine să ne dăm seama de puterile potențiale care ne zac în suflete - vulcani în fundul mărilor. De ce să ne mărginim numai la un ideal cultural latin, care nu e croit în asemănare *desăvârșită* cu firea noastră mult mai bogată. Să ne siluim propria natură - un aluat în care se dospesc atâtea virtualități? Să ne ucidem corsetându-ne într-o formulă de claritate latină, când cuprindem în plus atâtea alte posibilități de dezvoltare? - Întrebarea va neliniști multe inimi. Din partea noastră, ne bucură când auzim câte un chiot ridicat din acel subconștient barbar, care nu place deloc unora. Așa cum o înțelegem noi - într-adevar nu ne-ar strica puțină barbarie.

Dacă privim în jur sau în trecut, întâlnim o apariție simbolică: Hașdeu - misticul: un mare îndemn pentru viitor.

Cunoscutul ritm de liniște și de furtună, de măsură și de exuberanță, ce-l găsim în viața altor popoare se lămurește mai mult prin logica inerentă istoriei, prin alternarea de teze și antiteze, cum le-a determinat un Hegel bunăoară. Același ritm are la noi rădăcini cu mult mai adânci în însușiri temeinice de rasă. Deosebirea aceasta ne îngăduie frumoase perspective istorice.

Cei ce aparțin trecutului cu pozitivismul lor sec sau neastâmpărat vor mormăi în barba lor apostolică: e un romantic. Ca să nu le las nici o îndoială, mărturisesc: un romantic? - într-un *singur* înțeles, da. Și anume întrucât am convingerea că adevărul trebuie să fie expresiv și că miturile sunt prin urmare sunt mai adevărate decât realitatea.

Anexa 3 – Uitarea istoriei

Cum începe lichidarea unui popor? Se începe prin a-i șterge memoria: îi distrugi cărțile cultura religia istoria și apoi altcineva îi va scrie alte cărți îi va da altă religie altă cultură îi va inventa altă istorie (de origine latină, greacă, slavică, după momentul politic). Între timp poporul începe să uite ceea ce este sau ceea ce a fost, iar cei din jur îl vor uita și mai repede; limba nu va mai fi decât un simplu element folcloric, care mai devreme sau mai târziu va muri de moarte naturală. Noile forme "istorice" vor aduce elemente și simboluri noi de adorație care le vor îndepărta pe cele vechi. Din vechiul strat spiritual vor rămâne undeva la un etaj inferior al cunoașterii numai câteva expresii,

tradiții, impresii, fragmente de nume de localități, munți și ape, fără un înțeles aparent. Formele vechi care cândva au ocupat valența transcendentalului, vor fi deplasate de formele noi care vor dicta componența și funcția "noului popor". Așa s-a întâmplat și la noi !

Silviu N. Dragomir, în lucrarea « Controverse », evidențiază un aspect tulburător legat de pierderea, în decursul timpului, a numeroase documente istorice care ar fi fost foarte prețioase pentru restabilirea adevărului istoric în ceea ce-i privește pe strămoșii noștri, dacii. De exemplu, despre limba dacilor nu ne-au parvenit din istorie nici un fel de date certe, toate lucrările de referință fiind pierdute una câte una, într-un mod cu totul straniu. Astfel, Dacia, jurnalul împăratului Caius Ulpius Traianus, s-a pierdut cu totul ilogic; Getica, scrisă de Criton, medicul personal al lui Traian, a avut aceeaș soartă; Istoria geților, a prelatului-filozof Dios Chrysostomos, numit și Ioan Gură de Aur, s-a pierdut și ea într-un mod total nejustificat pentru o lucrare scrisă de un filozof de o asemenea talie; Getica, o sinteză realizată de nepotul acestuia din urmă, cunoscut sub numele de Dios Cassius Coceianus, a dispărut în mod similar fără nici o urmă, iar din impresionanta lucrare Istoria Romanilor, scrisă în 24 de volume de alexandrinul Appianus, un istoric grec care a relatat în mod special cuceririle romane, s-a pierdut numai cartea a XIII-a, exact cea care se referea la geto-daci. Și există încă multe alte exemple de memorii, istorii etc., printre care merită să menționăm și poeziile lui Ovidiu scrise în limba geților în cursul exilului său în Dacia, la rândul lor singurele versuri dispărute din întreaga sa operă rămasă aproape intactă.

Anexa 4 – Mândria de a fi dac

Napoleon Săvescu: „Cum să nu fii mândru că te tragi dintr-un asemenea popor ca dacii? Americanii sunt cel mai naționalist popor. Ei își apără valorile și bine fac. Noi de ce să ne temem? Cei care nu cred în valorile spiritualității dacice s-au refugiat într-un americanism de prost gust fiindcă nu au găsit în istoria lor propriile valori. Statul Israel îi plătește pe evreii ultraconservatori pentru a purta uniforma lor tradițională la 41 de grade Celsius: jiletca, pălărie neagră, pardesiu negru. Este o idee și pentru refacerea portului românesc, care e foarte frumos, pentru a pune în valoare turistică acest loc, amenajat cum trebuie, nu țigănie. Sanctuarul de la Sarmisegetuza trebuie făcut accesibil turismului, nu degradându-i fondul.“ (vezi fig.11)

Primul alfabet a aparținut geto-dacilor

În anul 1916 s-au descoperit 3 tăblițe de lut în așezarea Tărtăria de pe Mureșul transilvan (vezi fig. 10). Tăblițele acoperite cu semne grafice asemănătoare cu scrierile pictografice sumeriene de la sfârșitul mileniului IV î.Hr. s-au dovedit a fi, în urma cercetărilor cu 1000 de ani mai vechi decât primele mărturii ale scrierii sumeriene, ele datând, deci, de acum aproape 7000 de ani.

Nicolae Densușianu afirmă în cartea sa „Dacia preistorică” că „noi nu suntem urmașii Romei, ci romanii sunt urmașii dacilor.

Marija Gimbutas vorbește despre spațiul carpato-dunărean ca despre vatra vechii Europe, considerându-l locul unde Europa a început să existe. Științific s-a demonstrat că civilizația de pe teritoriul Daciei a apărut cu foarte mult timp înaintea celorlalte. În timp ce Anglia abia se separa de continent, și din peninsulă devenea insulă, în spațiul dacic apăreau pentru prima dată în lume roata, plugul, jugul, căruța cu 2, 3 și 4 roți și primul mesaj din istoria omenirii.

În concluzie noi suntem strămoșii tuturor popoarelor latine și nicidecum o rudă marginală, abia acceptată. Acest lucru ar trebui să ne facă să ne mândrim și nu să căutăm contraargumente.

Anexa 5 – cea mai veche limbă europeană

Iosif Cueșdean: Arheologii din lumea întreagă au constatat că pe teritoriul României se afla nucleul vechii civilizații europene, în urmă cu aproximativ 8000 de ani. Pe atunci nu existau nici greci, nici latini, dar rumânii strămoși existau, pentru că limba rumână este cea mai veche limbă europeană, de vreme ce ea este vorbită cu sunetele naturii, cu onomatopee. Greaca clasică și latina clasică sunt creații artificiale ale elitei rumânești, din mediul urban, plecând de la morfemele ancestrale ale rumânilor țărani.

Nu poate fi nici o îndoială că acele slove ce repetă sunetele din natură sunt cele mai vechi cuvinte europene. În română există cel puțin 300 de onomatopee și cel puțin 300 de cuvinte cu compunere onomatopeică, ceea ce nu mai există în nici o altă limbă europeană. Limba română este așa de veche încât ea începe cu sunetele din natură, primele coduri de comunicare sonoră a omului primitiv european.

Este o mare absurditate afirmația unor lingviști cum că dacii erau, aproape, muți până la venirea romanilor lui Traian și că ei au ajuns să vorbească limbi străine, în 165 de ani de ocupație, pe doar 14% din teritoriul dac al lui Decebal.

Anexa 6

Mihai Vinereanu – Cu seriozitate despre originea limbii române

Titlul acestei lucrări poate ridica semne de întrebare pentru aceia ce își închipuie că originea limbii noastre este un fapt clar și bine stabilit.

Cercetarea atentă a mai multor limbi indo-europene antice și moderne precum sanscrita, hitita, lituaniana, letona și mai ales albaneza dezvaluie cercetătorului multe surprize. Nu este o exagerare să spunem că cel puțin în anumite privințe româna se apropie de sanscrită la fel de mult ca și de latină. Avem rom. *pământ*, sansc. *bhuman* (< *gh(d)em or ghemon), dar lat. *terra*, ori rom. *boier*, lit. *bajoras*, alb. *bujar*, precum și sansc. *bharu*. Altele au corespondent atât în latina, dar și în sanscrită, dar cel sanscrit este mai apropiat sau aproape identic cu cel românesc. De exemplu rom. *apa*, sansc. ved. *apa*, av. *ap*, hit. *uappe*, dar lat. *aqua*, ori rom. *soare*, sansc. *surya*, lit. *saule*, lat. *solis*. Trebuie precizat că aceste asemănări se datorează fondului comun indo-european și nu este vorba aici de nici un fel de împrumuturi, așa cum de multe ori s-a crezut. Dacă aceste limbi au anumite elemente lexicale, morfologice ori sintactice în comun nu înseamnă că avem de-a face în mod necesar cu împrumuturi. Cum am menționat mai sus natura împrumuturilor se poate stabili în baza unor legi fonologice.

Acum la începutul celui de-al treilea mileniu cred că este în sfârșit timpul să spunem că ideea latinității, susținută în mod continuu de la Școala Ardeleană încoace, trebuie revizuită la modul cel mai serios. Nu este o exagerare să spunem că aceasta idee a fost o piedică serioasă în calea acelor cercetători (romani sau străini) care s-au ocupat cu studiul originii limbii și poporului român. Nu poate contesta nimeni că această idee a avut puternice motivații sociale și naționale pentru promovarea drepturilor românilor din Transilvania și apoi pentru a găsi un loc poporului român în Europa modernă, dar cred că a venit în sfârșit timpul ca adevărul istoric să primeze, pentru că adevărul trebuie spus mai devreme sau mai târziu indiferent cum ar arăta. În cazul nostru nu avem decât să promovăm o istorie absolut ieșită din comun cu care mulți, foarte multi s-ar mândri.

S-a făcut mult caz pe tema colonizării Daciei și romanizării populației locale. S-a mers de la ideea extremă ca populația Daciei a fost exterminată (Școala Ardeleană), Dacia fiind repopulată cu vorbitori de limbă latină, până la altă idee extremă că Dacia a rămas pustie după retragerea lui Aurelian (Rosler et comp.). Evident că ambele sunt teorii extremiste în flagrantă contradicție cu

adevărul istoric. Între aceste două extreme există o serie de alte teorii bine cunoscute, dar care nu aduc mai multe servicii adevărului istoric. Pentru a fi mai convingător să trecem în revistă doar câteva fapte istorice. Mai întâi trebuie precizat că romanii nu au ocupat (și eventual colonizat) decât 1/7 din actualul teritoriu de la nordul Dunării în care se vorbește românește.

Xenopol spunea că cucerirea Daciei de către romani a constituit o greșeală politică, ceea ce este corect. El susține că Dunărea nu trebuia depășită constituind o bună apărare. O provincie întemeiată peste Dunăre era greu de apărat. Intr-adevăr imperiul putea fi mai ușor de apărat pe Dunăre. De fapt cred că romanii au înțeles acest lucru, dar desigur în politică există mai întotdeauna mai multe soluții la o problemă, totul este să se găsească soluția cea mai adecvată. Romanii au considerat probabil că pentru o mai bună apărare a imperiului este bine să ocupe și țărmul stâng. Un regat puternic la nord de Dunăre, în imediata vecinate a graniței imperiului, condus de un rege și o nobilime ostilă Imperiului Roman, constituia un pericol permanent pentru romani. Se știe că dacii treceau des Dunărea atacând provinciile romane de la sudul Dunării. În plus, un factor esențial care a contribuit la invadarea Daciei au fost avuțiile Daciei și în special aurul dacilor din Munții Apuseni. Punctând aceste date reiese că romanii nu au intenționat vreodată să ocupe și să controleze tot teritoriul regatului dacic, nicidecum să-l și colonizeze ceea ce nici nu au făcut. Pe scurt, scopul trecerii la nord de Dunăre a fost de a elimina un regat care constituia un pericol pentru Roma și de a-i jefui bogățiile.

Însă la numai 11 ani de la terminarea celui de-al doilea război daco-roman, încep invaziile de tot felul. Provincia Dacia Traiana cuprindea doar Oltenia, Banatul și sud-vestul Transilvaniei. Ne putem da seama acum în ce condiții a putut avea loc romanizarea acelei fracțiuni de teritoriu al Daciei ocupat de romani. În această atmosferă de permanent conflict dintre stăpânitori și localnici, romanizarea localnicilor nu putea fi de profunzime. Faptul că s-au găsit multe inscripții romane în Dacia, acesta nu este un semn că populația satelor era romanizată. Doar populația orașelor obișnuia să-și pună astfel de inscripții care populație era vorbitoare de limbă latină, în marea lor majoritate nefiind băștinași; ori această populație împreună cu armata s-a retras odată cu retragerea lui Aurelian, cum spun și autorii antici. Pe aceste afirmații și-a bazat și Rosler teoriile sale bineînțelese distorsionându-le. Populația băștinașă locuia la sate și desigur nu obișnuia să-și pună inscripții (sau dacă își puneau nu erau din piatră și nu au rămas), așa cum faceau coloniștii de la orașe, vorbitori de latină.

Întrebarea cheie este cum au reușit acești daci băștinași, locuind în teritoriul ocupat de romani să răspândească o limbă (pe care mulți din ei nu o cunoșteau bine) pe o rază de peste 1000 de kilometri spre nord și răsărit. Mai ales spre răsărit, această arie este cu mult mai întinsă. Chiar astăzi

aproape pe tot teritoriul Ucrainei sunt vorbitori de limbă română. Acest lucru devine și mai imposibil dacă ne gândim că invadatori de tot felul veneau din aceeași direcție. Explicația cea mai plauzibilă este una singură: strămoșii acestor vorbitori de limbă română, cu alte cuvinte români, au trăit pe acele meleaguri de mii de ani. S-a trecut prea ușor peste aceste date, ori este știut de toată lumea că știința se face numai și numai pe bază de dovezi. Ca să exemplific cum s-a făcut și se mai face încă de către unii încă știința, dau mai jos un citat din *"Istoria limbii române"* a lui Al. Rosetti. Când vorbește de teritoriul de formare al limbii române, el spune: *"Limba română s-a dezvoltat pe o largă bază teritorială romanizată cuprinzând provincia Dacia nord-dunăreană propriu-zisă adică: Oltenia, Banatul și Transilvania și celălalte teritorii care n-au intrat sub autoritatea romană, fiind locuite de către 'dicii liberi', Muntenia și sudul Moldovei"* și textul continuă în aceeași bine cunoscută limbă de lemn prin care se reușește performanța unică de a vorbi fără să spui nimic. Rosetti și ca el mulți alții nu-și bazează argumentația pe date istorice sau lingvistice, ci pe anumite șabloane stereotipe, care nu spun nimic.

Anexa 7

Tărâmul magic

În anul 2000, pelerinul care pornește dinspre Valea Mureșului și se îndreaptă spre sud, lăsând Apusenii în spatele său, călătorește toată ziua cu soarele drept în față. Din această pricină, culmile moi ale Munților Orăștiei par topite în lumină. Masivul Șureanului și platoul înalt al Luncanilor strălucesc în „amiaza mică”, așa cum numesc localnicii târziul dimineților cuprinse de liniște. Dincolo de perdeaua luminoasă a orizontului se ascunde Retezatul. Pășunile alunecă lin spre marginea apelor reci, ce izvorăsc din munte, desfăcute ca razele. Sibișelul, Grădiștea și Streiul înșiruie satele pe fundul văilor, la distanțe aproape egale. De departe, răzbate cântecul cucului singuratic, iar mierlele se aud parcă de pe altă lume... Pe nesimțite, în timp ce urci, atmosfera ținutului începe să se schimbe. Plaiurile verzi sunt pictate cu fagi seculari și carpeni, printre care pasc liniștit armăsari cu coama sură. Cirezile de vite s-au mai împuținat și blana pădurilor de pe culmi își întinde umbra tot mai mult. Din când în când, zărești câte o biserică asediată de verdeață, ce răspândește sunete stinse de clopot. Aerul îți dă iluzia că apasă locurile cu o greutate misterioasă. Pe Valea Grădiștei, țărani vârstnici lucrează în țarină, răsfirați unul de altul. Apariția oricarui străin îi neliniștește repede... Cu cât este mai aproape muntele, cu atât ți se pare că oamenii devin mai bătrâni.

Tinerii au fugit din fața istoriei și s-au mutat în marile orașe, lasându-i pe părinți și pe bunici singuri cu amintirile. De aceea, locuitorii așezărilor s-au rărit. Casele au porți masive, tipic ardelenesti, dincolo de care nu se vede nimic. Singurele dovezi că mai sunt locuite rămân mușcatele de la ferestre. Pe măsură ce intri în munte, apa râului curge învolburat, iar tumultul ei acoperă foșnetul adânc al codrilor. Câteva mori de apă vechi măsoară trecerea timpului. Oamenii de azi numesc aceste meleaguri „țara râurilor” sau „tărâmul magic”, pentru că nimic nu pare obișnuit pe aici. De la toponimie și portul tradițional până la felul de-a vorbi al țăranilor, întreg ținutul și-a păstrat o amprenta misterioasă, pe jumătate legendară, pe jumătate adevărată, aureolată de trecut. Aerul răsună de nume aproape vrajite, pe care le auzi rostite când și când: „Sântamaria de Piatră”, „Poarta Raiului”... Cel dintâi numește cariera de unde își aduceau strămoșii daci blocurile de piatră pentru fortificațiile și zidurile cetăților ce nu au fost învinse decât o singură dată. Cel de-al doilea, aflat dincolo de marele platou al Luncanilor, este locul lângă care s-a purtat una dintre bătăliile câștigate de romani înaintea asediului asupra Sarmizegetusei. De acolo, sufletele dacilor au plecat direct în cer! Peste tot, aici, cele petrecute cu două mii de ani în urmă sunt atât de aproape, încât la Ocolisul Mic, de pildă, un cătun aflat sub pădure, țărâncile se mai îmbracă și acum cu „cămeșoi” de cânepă, numit „ciupag”, cu un „pui mic” la gât, așa cum se vede numai în piatra daltuită a Columnei lui Traian. Ele nu cultivă cartofi, ci „crumpeni” și rămân înveșmântate în alb desăvârșit nu numai la sărbătoare, ci și la muncă, după tradiția femeilor geto-dace de odinioară. Bărbații se încălță cu opinci din „talpă de vită”, ca acum două milenii, apucă un sac în spinare, trec dealul și se duc la moara de apă a lui moș Antone, să macine „cucuruz” în loc de porumb. Vara, ei poartă izmene bătute cu piatră în apa Grădiștei, ca sa-ți ia ochii de albeață, și iarna îmbracă „cioareci”, cu „laibar” de lână. Femeile cele mai în vârstă păstrează încă tradiția de două ori milenară a strămoșilor și nu se tund o viață întregă. Când merg la biserică, își fac „cormi”, adică o împletitură a părului de jur-împrejurul capului, cum le descria și Iordanes în „Getica”. În toate satele de pe Valea Grădiștei, de la Castau, Beriu și Sereca până la Ludeștii de Jos, Bucium, Orăștioara sau Costești nu întâlnești picior de venetic, „nici ungur, nici țigan, nici evreu, numai români albi”, cum zic localnicii. Aici a rămas singurul loc din țară unde se mai ține până în ziua de azi, în fiecare an, în ajun de Duminica Tomii, nedeea „Păștițelor” sau „Paștele Mic”, o sărbătoare la care se mănâncă „zamă acră” și se bea „o fele de vinars”. După slujba de pomenire a tuturor morților, „până-n fundul veacului”, preotul de la Grădiștea de Munte i-a obișnuit pe săteni să exclame mândru: „Suntem neam mai mult spre daci, decât spre romani!”. Tot el adaugă, cutremurat de o adâncă nostalgie, ce trece cu mult dincolo de amintirea ultimului strămoș cunoscut: „Cine mănâncă un vârf de sare, bea o cană cu apă dulce și respiră aerul ăsta nu mai pleacă niciodată, fiindcă pe această vale s-au născut primii romani din istorie! De la noi începe totul...”.

Anexa 8

Cercetatoarea americană Marija Gimbutas, profesoară la Universitatea din Los Angeles, California, spune: "România este vatra a ceea ce am numit "vechea Europa", o entitate culturală cuprinsă între 6500-3500 B.C., axată pe o societate matriarhală, teocratică, pașnică, iubitoare și creatoare de artă, care a precedat societățile Indo-Europenizate patriarhale, de luptători, din epocile Bronzului și Fierului. A devenit de asemenea evident că această străveche civilizație Europeană precede cu câteva milenii pe cea Sumeriană, făcând imposibilă ipoteza conform căreia civilizația războinică și violentă a sumerienilor ar fi fost cea mai timpurie de pe glob".

Schita 1

CONTEXT FONETIC	CUVINTE ROMÂNÊȘTI DE ORIGINE LATINĂ
a accentuat + n (+consoană)	<i>a se modifică în î</i> canto → cânt canem → câne plango → plâng
l intervocalic	<i>l se modifică în r</i> solem → soare molam → moară salem → sare
grupuri consonantice cl, gl	<i>cl și gl în dacoromână se modifică în k', g'</i> clavem → cheie clamo → chem glandem → ghindă

Imagini

Fig.1 *Cap de dac (comati)*

Fig.2 *Cap de dac (tarabostes)*

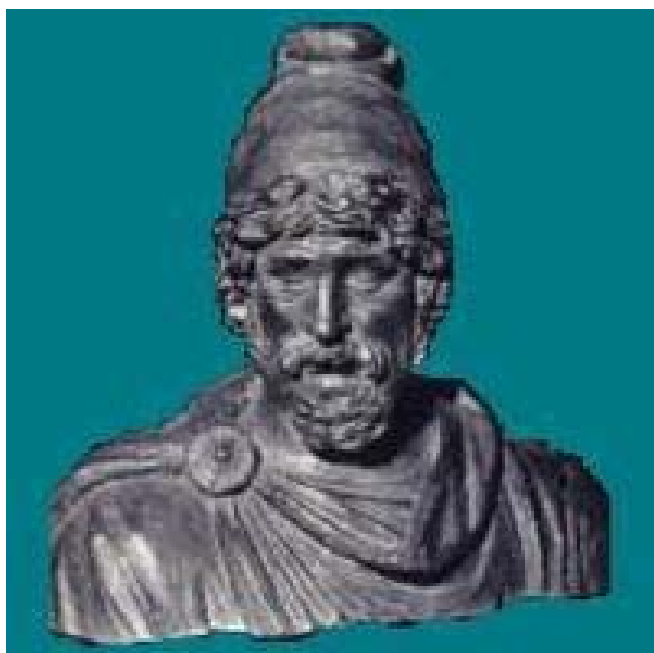

Fig.3 *Geto-daci*

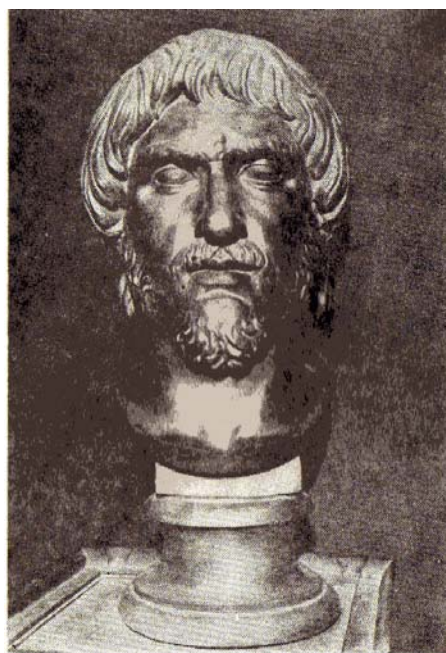

Fig.4 *Femeie dacă*

Fig.5 *Femei dace*

Fig.6 *Columna lui Traian*

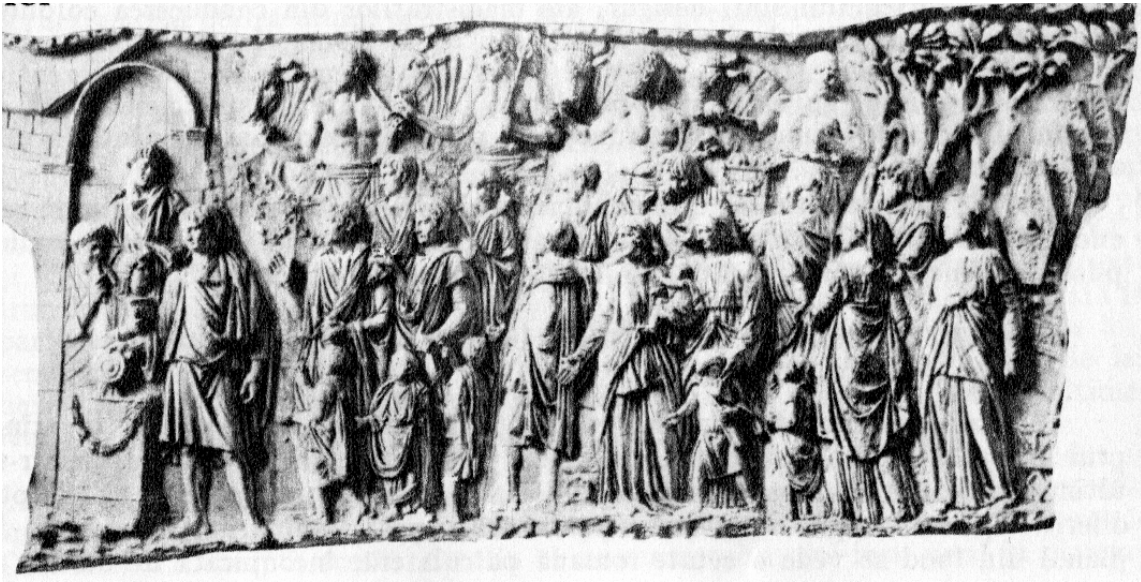

Fig.7 Daci (Columna lui Traian)

Fig.10 Tăblițele de la Tărtăria

Fig.9 Daci (Columna lui Traian)

Fig.11 Calendarul dacic (Sarmizegetusa)

Fig.12 Traci

Fig.13 Fuga lui Aeneas din Troia

Fig.14 *Fuga lui Aeneas din Troia*

Fig.15 *Fuga lui Aeneas din Troia*